

Öppna jämförelser 2018 Enhetsundersökningen LSS

Resultatet från öppna jämförelser inom enhetsundersökningen LSS bygger på uppgifter som lämnats från verksamheter i landet som ger insatserna bostad med särskild service för vuxna samt daglig verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Det är de vanligaste LSS-insatserna. 27 832 personer hade insatsen bostad med särskild service för vuxna och 37 480 personer hade insatsen daglig verksamhet den 1 oktober 2017. Fler män än kvinnor hade insatserna [1].

Även om enskildas behov skiljer sig mycket åt bland dem som har insatserna så finns viktiga kvalitetsområden som öppna jämförelser på enhetsnivå kan belysa. Till exempel handlar det om den enskildes möjlighet till inflytande och delaktighet samt om verksamhetens rutiner för att uppmärksamma om enskilda har blivit utsatta för våld.

Årets resultat visar att:

- Personer i hög utsträckning har aktuella genomförandeplaner. I 84 procent av bostäder med särskild service har samtliga på enheten en aktuell genomförandeplan. 71 procent av enheterna uppger att samtliga personer har en aktuell plan med dokumentation om den enskildas delaktighet. Inom daglig verksamhet är siffrorna något lägre.
- 62 procent av boendena och 69 procent av de dagliga verksamheterna uppger att de har använt enskildas uppfattning om verksamhetens kvalitet till verksamhetsutveckling.
- Endast runt hälften av verksamheterna har rutiner för hur personalen ska agera vid misstanke om att den enskilde är utsatt för våld.

Många har aktuella genomförandeplaner

En genomförandeplan syftar till att skapa en tydlig struktur för genomförande och uppföljning av en beslutad insats. Enligt LSS ska individen i största möjliga utsträckning ges inflytande över de insatser som ges. Ett verktyg för detta i verksamheterna är genomförandeplanen [2]. Flera indikatorer i öppna jämförelser belyser hur enheterna jobbar med genomförandeplaner.

Resultaten visar att många har aktuella genomförandeplaner och att de också i stor utsträckning innehåller dokumentation om delaktighet och individuella mål. Individuellt utformade mål är ett sätt att jobba med den enskildes delaktighet och kan till exempel vara viktigt som stöd då den enskilde vill komma vidare från eller inom

insatsen daglig verksamhet. I tabell 1 presenteras andel enheter där samtliga individer har en aktuell plan, andel enheter där samtliga individer har en plan som innehåller en dokumentation om den enskildes delaktighet samt andel enheter där samtliga individer har en plan som innehåller individuellt utformade mål.

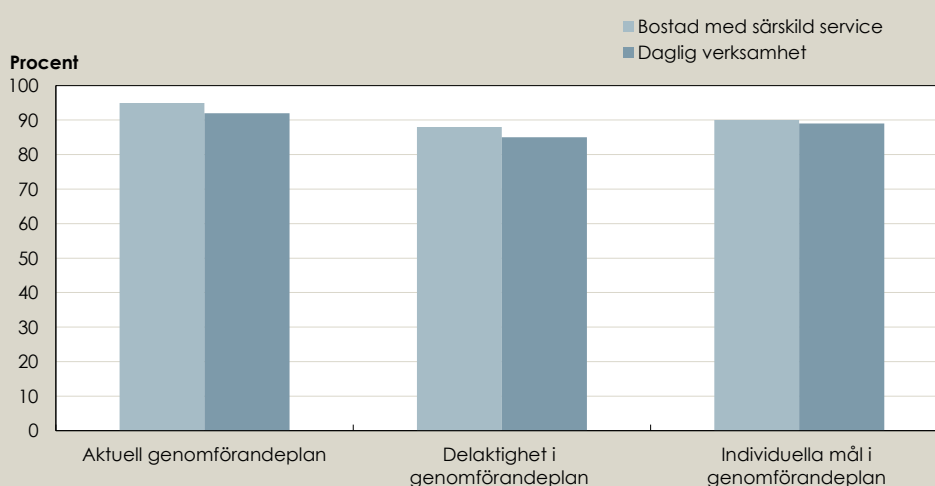
Tabell 1. Genomförandeplaner – Andel enheter där samtliga har aktuella, dokumentation om delaktighet och individuella mål i genomförandeplaner

	Bostad med särskild service		Daglig verksamhet	
	2017	2018	2017	2018
Aktuell genomförandeplan				
Samtliga har en aktuell genomförandeplan	81	84	70	69
Delaktighet i genomförandeplan				
Samtliga har en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet	67	71	60	59
Individuella mål i genomförandeplan				
Samtliga har en aktuell genomförandeplan som innehåller individuellt utformade mål	73	76	66	66

Källa: Enhetsundersökning LSS 2018, Socialstyrelsen.

Andelen personer som har en aktuell genomförandeplan är inom bostad med särskild service 95 procent och inom daglig verksamhet 92 procent (figur 1). Tabell 1 presenterar resultaten för de enheter som uppfyller indikatorn där samtliga har en genomförandeplan. I Figur 1 visas istället resultaten för andel personer som har en aktuell genomförandeplan. Majoriteten av individerna har aktuella genomförandeplaner och har också planer som innehåller individuella mål. Det är något lägre andelar som har en plan som innehåller dokumentation om delaktighet.

Figur 1. Förekomst av genomförandeplaner 2018 - Andel personer

Källa: Enhetsundersökning LSS 2018, Socialstyrelsen

Många enheter använder enskildas åsikter för verksamhetsutveckling

I år presenteras en ny indikator som belyser om enheterna arbetar med brukarinflytande genom att använda de enskildas uppfattning av verksamhetens kvalitet som underlag för verksamhetsutveckling. Verksamheterna kan arbeta med delaktighet och inflytande på flera olika sätt och nivåer. Indikatorn belyser om verksamheten jobbar systematisk med inflytande på verksamhetsnivå genom undersökningar om enskildas uppfattning som sammanställs på gruppnivå och används för utveckling av verksamheten. Med utveckling menas konkreta förändringar som till exempel ändrade rutiner eller förändringar i miljön eller innehållet i verksamheten. Det är 62 procent av boendena som uppger att de har genomfört minst en undersökning om enskildas uppfattning om verksamhetens kvalitet och dessutom har använt resultatet för att utveckla verksamheten. För daglig verksamhet är siffran högre, 69 procent.

Rutiner kring våld och missbruk finns i begränsad utsträckning

Personalen är ofta de som först kan observera tecken på att allt inte står rätt till och agera riskförebyggande. Rutiner för hur personalen ska agera vid misstanke om eller upptäckt av att den enskilde har blivit utsatt för våld eller att den enskilde är beroende/missbrukar läkemedel eller alkohol/beroendeframkallande medel är ett sätt att arbeta förebyggande och motverka eventuell otrygghet och ohälsa.

Resultaten visar att runt hälften av enheterna har rutiner kring våldsutsatthet och runt en tredjedel har rutiner när det gäller missbruk. Resultatet för dagliga verksamheter är något lägre än för bostad med särskild service (se tabell 2). I servicebostäder finns rutiner vid missbruk i något större omfattning jämfört med i gruppboendestäder.

En del verksamheter har lämnat kommentarer om att de inte upplever ett behov av rutiner kring missbruk utifrån målgruppens aktuella behov. Verksamhetens ansvar för att ha rutiner för att säkra kvalitet regleras i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete [3]. Rutiner och processer behöver anpassas till verksamheten men behöver också ta höjd för eventuella förändringar.

Tabell 2. Aktuella rutiner om personalens agerande vid våld och missbruk/beroende

	Bostad med särskild service	Daglig verksamhet
Rutiner vid misstanke om eller upptäckt av våld	54	50
Rutiner vid misstanke om eller upptäckt av missbruk/beroende av läkemedel	37	32
Rutiner vid misstanke om eller upptäckt av missbruk/beroende av alkohol eller andra beroendeframkallande medel (ej läkemedel)	37	33

Källa: Enhetsundersökning LSS 2018, Socialstyrelsen.

Referenser

1. Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS 2017, Socialstyrelsen.
2. Delaktighet och inflytande i arbetet med genomförandeplaner – Kunskapsstöd till verksamheter för personer med funktionsnedsättning. Socialstyrelsen; 2014.
3. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Öppna jämförelser

Målet med öppna jämförelser inom socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården är verksamhetsförbättring som kommer brukaren till gagn.

Datakälla: Enkät Öppna jämförelser, Enhetsundersökningen LSS 2018, Socialstyrelsen.

78 procent av dagliga verksamheter och 79 procent av bostäder med särskild service har besvarat enkäten om deras verksamhet.

Mer information

Du hittar alla resultat i Excelfilen, redovisade för stadsdelar i Göteborg och Stockholm, på enhets-, kommun-, läns- och riksnivå:

www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-10-2/

I Användarguiden finns information om hur resultaten kan användas, metod och beskrivningar av indikatorer:

www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-10-2/

Kontakt:

Maria Rude

Telefon: 075-247 30 00

E-post: maria.rude@socialstyrelsen.se